
Kdy se spojil Frýdek s Místkem?

Po několik století si obě města prošlapávala svou cestičku samostatně. Patřila k rozdílným zemím, různým panstvím i diecézím. Vzájemné vztahy nebyly vždy sousedské a nejednalo se pouze o posměšky či házení kamení přes vodu. Až do rozpadu habsburské monarchie se o nějakém spojení nehovořilo. Teprve v roce 1919 se zástupci obou měst dohodli na vytvoření jednoho celku. Jednání ztroskotala na otázce, zda bude město patřit na Moravu, či do Slezska, a nic na tom nezměnilo ani vytvoření společné Moravskoslezské země v roce 1928. Situaci nakonec rozsekli němečtí okupanti a 1. ledna 1943 spojili obě města pod názvem Frýdek. Po osvobození sloučení nikdo nezpochybnil, ovšem používaný název Frýdek-Místek považovaly úřady za nevhodný a prosazovaly Bezručov. Básník nesouhlasil, a tak přišel na stůl Beskyd, po něm Velká Ostravice a Lachy. Díky chybě národního výboru bylo město v roce 1950 pojmenováno Místek. Přes velké rozhořčení a protesty rozhněvaných občanů trvalo ministerstvo na svém a teprve v březnu 1955 se v úředním listu objevila požadovaná změna na Frýdek-Místek.

Železniční kolonie

Abychom pocítili atmosféru starých časů a spravili si náladu, navštívíme **železniční kolonii**. Většina přízemních nebo jednopatrových domků sice dostala nový kabát, ale genius loci je stále postřehnutelný. Formálně vstupujeme na katastr obce **Staré Město**. Nevadí, v minulosti bývala součástí Frýdku a osamostatnila se až v roce 1990. V kolonii žili hlavně pracovníci u dráhy, textiláci nebo dělníci z pily. Byl to svět tak trochu sám pro sebe a fungovaly v něm obchůdky, služby i hostinec. Lidé si samozřejmě museli zvyknout na hluk, provoz na dráze býval podstatně větší hlavně v oblasti nákladní dopravy. A občas i na těžký zápach z jatek, nepříjemný hlavně v létě.

Půjdeme **ulicí Železniční II** a prohlédneme si předválečné domky se zahrádkami. Nějakou tu slepici, husu či králíka tady choval snad každý. Přibližně uprostřed si povšimneme domu čp. 282 vpravo. Pro rodinu továrního mistra Josefa Myšky jej postavil Josef Seifert v roce 1930. Následující stavení čp. 315 je trochu hlouběji v zahradě a pochází z dílny stavitele Bohuslava Bartka. Postavil jej v roce 1938 na objednávku elektrotechnika Karla Horyla. Při vstupu do **Železniční I** uvidíme na

pravé straně velký dům s růžovou fasádou. Je těžké uvěřit, že tady stojí již jedno a čtvrt století. Ale je to tak, pochází z roku 1889 a manželé Balcárkovi jeho osm bytů pronajímali rodinám dělníků, kteří na vlastní bydlení nemohli ani pomyslet.

Bumbání u Bumbalů

Žlutý dům čp. 137 naproti zkratce k ulicím Na Poříčí již ničím nepřipomíná proslulý **hostinec U Bumbalů**. Přízemní domek se dvěma byty zhotovil Antonín Bezděk pro rodinu **Jana Kokeše** v roce 1903. O 11 let později jej přestavěl na hostinec a obchod. Novým majitelem se stal v polovině třicátých let **Bohuslav Bumbala**. Po únoru 1948 rodina o vše přišla a Bohuslav mohl být rád, že zůstal v hostinci jako vedoucí. Laťku držel hodně vysoko a kvalita piva byla pověstná stejně jako kuchyně, o kterou se starala jeho manželka Cecílie. V sále se pořádaly svatby i taneční zábavy. Po roce 1968 přišla nová garnitura a proměnila podnik bleskurychle v obyčejnou pivnici nevalné úrovně. Po restituci již rodina neměla na podnikání sílu a situaci vyřešila prodejem. V roce 2019 započala rekonstrukce objektu na obytný dům.

Dříve než dojdeme na konec ulice, podívejte se vlevo na domek čp. 134. Pochází také z roku 1903 a postavil jej Jan Pohl pro železničáře Jana Požára. Fasáda vytvořená kombinací režného zdiva a hladké omítky připomíná industriální objekty z konce 19. století.

Ke Staroměstskému jezu

Z ulice Na Poříčí se vydáme druhou cestičkou vlevo k lávce přes **Ostravici**. V dřevěné podobě existovala již v polovině 19. století, železné provedení se objevilo v roce 1926. Dnešní lávka je díky povodním již čtvrtá v pořadí za posledních 100 let.

Ve vodě často rejdí divoké kachny a v zimě i labutě. Lidé jim házeli všelicos, proto se na zábradlí objevily cedulky s informacemi o vhodném krmivu. Na druhé straně řeky mezi stromy prosvítá vysoká budova **okresního archivu**, ve které je od roku 1996 uloženo na 4 000 metrů archiválií. Je navržena tak, aby případná velká voda protekla přízemím a nezasáhla dokumenty umístěné ve vyšších patrech. Proti proudu dojdeme k tenisovým kurtům, které se přestěhovaly k řece ze **Smetanových sadů** v polovině třicátých let minulého století. Za tenisovou halou se ocitneme na nejnižším bodě ochranných hrází, a pokud se hladina Ostravice

zvedne nad kritickou mez, začne se vylévat právě zde. Bývalé **dopravní hřiště** se pod taktovkou magistrátu změnilo ve **volnočasový areál Rivka park** s lezeckou věží a velkou prolézačkou ve tvaru lodě. U stavidla sejdem po schůdkách na pěšinu blíže k řece. Po chvíli spatříme soutok **Ostravice a Morávky**, který je dostupný ze staroměstské strany.

Řeka Ostravice u tenisových kurtů

Nejoblíbenější místo letního koupání několika generací se rozkládá po obou stranách **jezu U Žida**. Oba břehy spojuje lávka a občerstvení nabízí hostinec i stánky. Ještě na počátku sedmdesátých let minulého století se tady za slunečného počasí tísnila hlava na hlavě. Poté se zájem veřejnosti začal přesouvat na přehradu Olešnou.

Jez i okolí prošly v roce 2018 důkladnou rekonstrukcí a nově zpevněné břehy a velké vydlážděné plochy mají jistě svůj smysl. Jen původní duch místa se kamsi vytratil. V zimní sezóně tady můžete až třikrát týdně potkat členy místního klubu otužilců, kteří s potěšením plavou v ledové vodě. Kousek nad jezem začínal **mlýnský náhon**, založený na přelomu 19. a 20. století, který se za městským hřbitovem (dnes Janáčkův park) napojoval na trasu středověké **strouhy**. Protékal celým městem a v místě dnešního Penny marketu se stáčil kolem Lembergerovy továrny zpátky do řeky. Zanikl během přestavby města na přelomu šedesátých a sedmdesátých let. Ještě se s ním však setkáme.

Město a povodně

Řeka Ostravice odděluje historická území Moravy a Slezska. Smlouva z roku 1584 ukládala Frýdku i Místku financovat údržbu přemostění poměrem 2 : 1. Místek i níže položené části Frýdku zasáhly mnohokrát ničivé záplavy, které si občas vyžádaly oběti na životech. O poutnících z Hané, které při návratu z procesí 7. května 1750 smetly divoké vlny i s dřevěnou lávkou, jsme již slyšeli. Další povodeň v roce 1780 poškodila nový most. V srpnu 1872 se řeka přiblížila až k místeckému náměstí. O osm let později spláchla stoletá voda řadu budov na obou březích řeky. Nezkrotný živel řádil i v letech 1913, 1936 a 1940. V roce 1958 zvedly přívaly deště hladinu Ostravice o čtyři metry a za dva roky se pohroma opakovala. Situaci zlepšily protipovodňové hráze vybudované v roce 1962 a zejména zprovoznění přehrad Morávky v roce 1967 a Šancí o dva roky později. Nedokázaly však zabránit záplavám v roce 1972 a hlavně katastrofě v červenci 1997. Ostravice kulminovala ve výšce 540 cm a ze zatopených částí města muselo být evakuováno 8 000 lidí. Také v září 2024 došlo k mírnému přelití hrází, ale hlavní škody napáchala dešťová voda, kterou kanalizace nestačila pojmout.

Povodeň v roce 1956 v prostoru dnešního OC Frýda
(zdroj: SOKA Frýdek-Místek)